

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2025-2026

Anul de studiu II / Semestrul I

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” din ALBA IULIA
1.2. Facultatea	de TEOLOGIE ORTODOXĂ
1.3. Departamentul	de ARTĂ RELIGIOASĂ
1.4. Domeniul de studii	ARTE VIZUALE
1.5. Ciclul de studii	2024-2026
1.6. Programul de studii/calificarea*	ARTA MOZAIICULUI BIZANTIN / Artist plastic (COR 265102); Pictor (COR 265106); Profesor în învățământul liceal, postliceal (COR 233001)

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Etica conservării și restaurării (2)		2.2. Cod disciplină	AMB 209			
2.3. Titularul activității de curs	Conf. univ. dr. Ileana Burnichioiu						
2.4. Titularul activității de seminar / laborator	Conf. univ. dr. Ileana Burnichioiu						
2.5. Anul de studiu	II	2.6. Semestrul	I	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	C	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	Op

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator/practică	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					45
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					35
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					17
Tutoriat					4
Examinări					8
Alte activități					10
Total					119

3.7 Total ore studiu individual	119
3.8 Total ore din planul de învățământ	56
3.9 Total ore pe semestru	175
3.10 Numărul de credite**	7

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Etica conservării și restaurării I
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	sală dotată cu videoproiector/tablă/flipchart/conexiune internet
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	sală dotată cu videoproiector/tablă/flipchart/conexiune internet/laborator

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	CP2: selectează materiile prime pentru crearea de obiecte de arta CP3: preda notiuni de arta
Competențe transversale	CT1: organizează informații, obiecte și resurse

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiective generale	1. Utilizarea nuanțată și pertinentă de criterii și metode de evaluare, pentru a formula judecăți de valoare privind bunurile culturale; 2. Utilizarea cunoștințelor de specialitate pentru explicarea și interpretarea unor situații noi, în contexte mai largi asociate creației și protejării patrimoniului cultural.
------------------------	---

7.2 Obiective specifice	1. Înțelegerea valorilor patrimoniului cultural, a eticii domeniului și a mijloacelor de protejare a moștenirii culturale.
-------------------------	--

8. Conținuturi*

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere. Motivație și obiective. Tematică și bibliografie.	Prelegere, problematizare	3
2-3. Principii clasice în restaurare: reversibilitatea.	Prelegere, problematizare	3
4-5. Principii clasice în restaurare: compatibilitatea materialelor.	Prelegere, problematizare, învățare prin colaborare, exemplificări	3
6-7. Principii clasice în restaurare: minima intervenție.	Prelegere, problematizare, învățare prin colaborare, exemplificări	3
8-9. Tendințe contemporane în practica protecției patrimoniului cultural. Noi teorii și practici în domeniul protejării patrimoniului mobil și imobil. Despre noile noțiuni: re-restaurare, de-restaurare, retratabilitate etc.	Prelegere, problematizare, învățare prin colaborare	4
10-11. De la cartele internaționale la legislația națională (România) în domeniul protejării moștenirii culturale. Ratificări și preluări în sec. XX.	Prelegere, problematizare, învățare prin colaborare	4
12-13. De la cartele internaționale la legislația națională (România) în domeniul protejării moștenirii culturale. Ratificări și preluări în sec. XXI.	Prelegere, problematizare, învățare prin colaborare	4
14. Clasarea bunurilor culturale mobile și imobile în România. Categoriile valorice în <i>Lista Monumentelor Istorice</i> . Categoriile „Fond” și „tezaur”.	Prelegere, problematizare, învățare prin colaborare	4

Bibliografie:

- Appelbaum, B., *Criteria for Treatment: Reversibility*, în *Journal of the American Institute for Conservation*, 26, 2 1987.
- Babelon, Jean-Pierre, Chastel, André, *La notion de patrimoine*, Paris, Liana Levi 1994.
- Brandi, Cesare, *Teoria restaurării*, Editura Meridiane, București, 1996.
- Burnichioiu, Ileana, *Etica conservării și restaurării patrimoniului cultural. Suport de curs*, UAB/DIAM, ms., 2023.
- Carta internațională pentru conservarea și restaurarea monumentelor și siturilor (Carta de la Veneția) adoptată la cel de-al II-lea Congres internațional al arhitecților și tehnicienilor pentru monumente istorice*, Veneția, 25-31 mai 1964, www.icomos.org.
- Choay, Françoise, *Alegoria patrimoniului urmată de Șapte propoziții despre conceptul de autenticitate și folosirea acestuia în practica patrimoniului istoric*, București, Ed. Simetria, 1998.
- Choay, Françoise, *Patrimoniul la răscruce. Antologie de luptă*, București, Ozalid, 2014.
- Crețu Ileana, *Minima intervenție?*, în *Caietele Restaurării*, 2013.
- Cultural Heritage Policy Documents*, The Getty Institute Conservation, în http://www.getty.edu/conservation/publications_resources/research_resources/charters.html.
- Document de NARA (1994)*, în <https://www.icomos.org/fr/notre-reseau/comites-scientifiques-internationaux/liste-des-comites-scientifiques-internationaux/179-articles-en-francais/ressources/charters-and-standards/186-document-de-nara-sur-lauthenticite>.
- Gavril, Anca Mihaela, *Principii de restaurare clasice și contemporane. Rămâne reversibilitatea o regulă de aur în teoria contemporană a restaurării?*, în *Caietele Restaurării*, 2019.
- Hölling, H., *The technique of conservation: on realms of theory and cultures of practice*, în *Journal of the Institute of Conservation*, 40, 2, 2017.
- Jedrzejewska Hanna, *Ethics in Conservation*, Stockholm, Institutet for materialkunskap, 1976.
- Jokilehto, Jukka, *Conservation principles in the international context*, în *Conservation*, London, 2009.
- Lazea, A., *Pentru o antropologie a patrimoniului și patrimonializării. Perspective asupra monumentelor istorice*, Iași, Lumen, 2012.
- Lupu Mihai, Crețu Ileana, *Norme, principii și coduri etice în conservare și restaurare*, în *Caietele restaurării* 2019.
- Mihalcu Mihail, *Conservarea obiectelor de artă și a monumentelor istorice*, București, 1970.
- Moldoveanu Aurel, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale*, București, 1999.
- Mora, P., Mora L., Philippot P., *Conservarea picturilor murale*, București, 1986.
- Nistor, Sergiu, *Protecția patrimoniului cultural în România. Culegere de acte*, București, Ed. Univ. „Ion Mincu”, 2002.
- Opriș, Ioan, *Colecționism, muzeologizare, patrimonializare*, București, Editura Oscar Print, 2013.
- Pearce, David, *Conservation today*, London, Routledge, 1989.
- Petzet, Michael, *Principles of preservation: An introduction to the International Charters for Conservation and Restoration 40 years after the Venice Charter*, în *International Charters for Conservation and Restoration. Monuments&Sites*, I, München, 2004.
- Ratoiu Lucian-Cristian, *Restaurarea monumentelor istorice*, București, 2022.
- Sandu, I.C.A., *Principiile fundamentale de teoria conservării și restaurării*, Iași Ed. Corson, 2001.
-
- Acte normative privind patrimoniul cultural*, în <http://www.cimec.ro/Legislatie/Legislatie-culturala.html>.
- Caiete ICOMOS, nr. 1: Principii internaționale ale prezervării monumentelor*, 2010.
- Caietele restaurării*, Editura ACS, 2012-2023.
- Curent trends in archaeological preservation: national and international perspectives*, în [http://archaeoheritage.ro/downloads/ArchaeoHeritage.ro%20-%20International%20Archaeological%20Legislation%20\(Romanian\).pdf](http://archaeoheritage.ro/downloads/ArchaeoHeritage.ro%20-%20International%20Archaeological%20Legislation%20(Romanian).pdf).

https://cimec.ro . https://www.iccrom.org/resources/publications . <i>Studies in Conservation</i> , https://www.iiconservation.org/studies-conservation .		
8.2. Seminar-laborator		
1. Probleme introductive. Tematica referatelor de semestru.	Prezentări, discuții, aplicații practice	3
2. Despre autenticitate: documentul de la Nara (1994).	Prezentări, discuții, aplicații practice	3
3-4. Reversibilitatea. Exemplificări în cadrul laboratorului UAB/DIAM și în Museikon.	Prezentări, discuții, aplicații practice	3
5-6. Despre compatibilitatea materialelor în restaurarea bunurilor culturale. Exemplificări în cadrul laboratorului UAB/DIAM și în Museikon.	Prezentări, discuții, aplicații practice	3
7. Despre minima intervenție în restaurarea bunurilor culturale. Aplicații în cadrul laboratorului UAB/DIAM și în Museikon.	Prezentări, discuții, aplicații practice	3
8. Principiul autenticității din perspectiva viitorului cod al patrimoniului din România.	Prezentări, discuții	3
9. Probleme de legislație în domeniul protejării bunurilor culturale (România).	Prezentări, discuții	3
10-12. Criterii și documentații de clasare a bunurilor culturale din România.	Prezentări, discuții	3
13-14. Clasarea bunurilor culturale mobile și imobile în România. „Fond” și „tezaur”. Documentații de clasare. Aplicații.	Prezentări, discuții, aplicații practice	4
Bibliografie:		
<p>Appelbaum, B., <i>Criteria for Treatment: Reversibility</i>, în <i>Journal of the American Institute for Conservation</i>, 26, 2 1987.</p> <p>Babelon, Jean-Pierre, Chastel, André, <i>La notion de patrimoine</i>, Paris, Liana Levi 1994.</p> <p>Brandi, Cesare, <i>Teoria restaurării</i>, Editura Meridiane, București, 1996.</p> <p>Burnichioiu, Ileana, <i>Etica conservării și restaurării patrimoniului cultural. Suport de curs</i>, UAB/DIAM, ms., 2023.</p> <p><i>Carta internațională pentru conservarea și restaurarea monumentelor și siturilor (Carta de la Veneția) adoptată la cel de-al II-lea Congres internațional al arhitecților și tehnicienilor pentru monumente istorice</i>, Veneția, 25-31 mai 1964, www.icomos.org.</p> <p>Choay, Françoise, <i>Alegoria patrimoniului urmată de Șapte propoziții despre conceptul de autenticitate și folosirea acestuia în practica patrimoniului istoric</i>, București, Ed. Simetria, 1998.</p> <p>Choay, Françoise, <i>Patrimoniul la răscruce. Antologie de luptă</i>, București, Ozalid, 2014.</p> <p>Crețu Ileana, <i>Minima intervenție?</i>, în <i>Caietele Restaurării</i>, 2013.</p> <p><i>Cultural Heritage Policy Documents</i>, The Getty Institute Conservation, în http://www.getty.edu/conservation/publications_resources/research_resources/charters.html.</p> <p><i>Document de NARA (1994)</i>, în https://www.icomos.org/fr/notre-reseau/comites-scientifiques-internationaux/liste-des-comites-scientifiques-internationaux/179-articles-en-francais/ressources/charters-and-standards/186-document-de-nara-sur-lauthenticite.</p> <p>Gavril, Anca Mihaela, <i>Principii de restaurare clasice și contemporane. Rămâne reversibilitatea o regulă de aur în teoria contemporană a restaurării?</i>, în <i>Caietele Restaurării</i>, 2019.</p> <p>Hölling, H., <i>The technique of conservation: on realms of theory and cultures of practice</i>, în <i>Journal of the Institute of Conservation</i>, 40, 2, 2017.</p> <p>Jedrzejewska Hanna, <i>Ethics in Conservation</i>, Stokholm, Institutet for materialkunskap, 1976.</p> <p>Jokilehto, Jukka, <i>Conservation principles in the international context</i>, în <i>Conservation</i>, London, 2009.</p> <p>Lazea, A., <i>Pentru o antropologie a patrimoniului și patrimonializării. Perspective asupra monumentelor istorice</i>, Iași, Lumen, 2012.</p> <p>Lupu Mihai, Crețu Ileana, <i>Norme, principii și coduri etice în conservare și restaurare</i>, în <i>Caietele restaurării</i> 2019.</p> <p>Mihalcu Mihail, <i>Conservarea obiectelor de artă și a monumentelor istorice</i>, București, 1970.</p> <p>Moldoveanu Aurel, <i>Conservarea preventivă a bunurilor culturale</i>, București, 1999.</p> <p>Mora, P., Mora L., Philippot P., <i>Conservarea picturilor murale</i>, București, 1986.</p> <p>Nistor, Sergiu, <i>Protecția patrimoniului cultural în România. Culegere de acte</i>, București, Ed. Univ. „Ion Mincu”, 2002.</p> <p>Opriș, Ioan, <i>Colecționism, muzeologizare, patrimonializare</i>, București, Editura Oscar Print, 2013.</p> <p>Pearce, David, <i>Conservation today</i>, London, Routledge, 1989.</p> <p>Petzet, Michael, <i>Principles of preservation: An introduction to the International Charters for Conservation and Restoration 40 years after the Venice Charter</i>, în <i>International Charters for Conservation and Restoration. Monuments&Sites</i>, I, München, 2004.</p> <p>Ratoiu Lucian-Cristian, <i>Restaurarea monumentelor istorice</i>, București, 2022.</p> <p>Sandu, I.C.A., <i>Principiile fundamentale de teoria conservării și restaurării</i>, Iași Ed. Corson, 2001.</p> <p>---</p> <p><i>Acte normative privind patrimoniul cultural</i>, în http://www.cimec.ro/Legislatie/Legislatie-culturala.html.</p> <p><i>Caiete ICOMOS</i>, nr. 1: <i>Principii internaționale ale prezervării monumentelor</i>, 2010.</p> <p><i>Caietele restaurării</i>, Editura ACS, 2012-2023.</p> <p><i>Curent trends in archaeological preservation: national and international perspectives</i>, în http://archaeoheritage.ro/downloads/ArchaeoHeritage.ro%20-%20International%20Archaeological%20Legislation%20(Romanian).pdf.</p> <p>https://cimec.ro.</p> <p>https://www.iccrom.org/resources/publications.</p> <p><i>Studies in Conservation</i>, https://www.iiconservation.org/studies-conservation.</p>		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei este coroborat cu așteptările reprezentanților comunității, ale asociațiilor profesionale și ale angajatorilor.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	1.1. Însușirea noțiunilor de bază și a specificului disciplinei; 1.2. Claritatea exprimării în comunicarea scrisă.	Scrisă (legată de temă de curs).	50%
10.5 Seminar/laborator/practică	Calitatea referatului final și participarea la activitățile semestrului	Orală (pe baza unui suport scris).	50%
10.6 Standard minim de performanță: Pentru obținerea notei 5 studentul va cunoaște etapele de bază ale restaurării Masterandul trebuie să aibă o frecvență minimă de 70%, cu participare activă și să întocmească un studiu de caz/referat de semestru pe o temă stabilită de titular.			

Data completării	Titular de curs	Titular de seminar
16.09.2025	Conf. univ. dr. Ileana Burnichioiu	Conf. univ. dr. Ileana Burnichioiu
Data avizării în Departament	Semnătura titular de curs	Semnătura titular de seminar
25.09.2025		
Director de Departament		
Pr. conf. univ. dr. Dragoș Ioan ȘUȘMAN		